

Barns tankar om en lokal morgontidning i Sverige

EBBA SUNDIN

Morgontidningen anses vara ett massmedium som har en bred kontaktyta med befolkningen och denna lär knappast ha minskat i och med att många dagstidningar satsar på Internet och på så sätt kan skapa en omedelbar dialog med sina läsare. Efter en bussolycka i mellersta Sverige i november 1998 kunde man i flertalet lokala morgontidningars Internet-editioner finna ja eller nej-frågan om det skulle vara lag på att bussar har vinterdäck från och med november månad. Läsarna kunde direkt vid sin dator ta ställning till frågan och skicka in sitt svar genom att bara trycka på enter-knappen.

Internet-användningen har ökat avsevärt under de senaste åren och för många barn som växer upp under 1990-talet är det en mer eller mindre självklarhet att koppla upp sig på nätet. Antingen hemma eller i skolan. Ytterligare alternativ är på biblioteket eller något Internet-café. Visserligen kan man inte säga att alla använder det nya mediet men tillgången ökar stadigt såväl i hemmen som i skolor.

Om det nu är så att dagstidningen är ett medium som har en bred kontaktyta med befolkningen kan man dock konstatera att detta gäller inte befolkningens yngsta åldersgrupper. Barns förhållande till dagstidningar är långt ifrån den samma som hos vuxna. Visserligen växer stora grupper barn upp med en tidning i hemmet, men det gör dem inte automatiskt till läsare av tidningen. Och under hela 1990-talet har det funnits en tendens att dagstidningsläsningen minskar, vilket innebär att allt fler barn växer upp i tidningslösa hushåll.

Internet skulle kunna vara ett sätt att locka barnen till att läsa en morgontidning, men det är få tidningar som satsat på denna unga läsargrupp i sina Internet-editioner. I Sverige finns endast ett fåtal dagstidningar som har material för de riktigt unga. Av de 50-talet dagstidningar som finns "on-line" är det ett fåtal som har avdelningar med barnmaterial.

De studier som har gjorts kring barn och ungdomars attityder till dagstidningar visar att det finns ett utbrett nissnöje bland de unga läsarna. Pipsa Snell (1994) visar i en finsk undersökning att de unga läsarna uppfattar dagstidningar som ett vuxenmedium. Även ungdomssidorna med sin moralistiska ton, skrivna av äldre journalister. En amerikansk undersökning från samma år visar på exakt samma tendens: De unga läsarna uppfattar inte tidningen som

ett medium för dem själva. Och när unga människor förekommer i tidningen framställs de ofta negativt, de har begått brott eller något annat fel:

More often than not, young readers report that they don't find enough of what they want in newspapers. They find comics, classified ads, and sports that suit them, but they yearn to reform news reporting about youth. Too often they leave the newspaper feeling it is written only for adults. They don't find themselves and their friends often enough in newspapers. They sense that reporters don't see them unless they do something sensational and usually something bad. Too many photographs, headlines, and news stories portray youth as victims or criminals. (Heath och DeWitt, 1994).

Det finns också flera studier som visar att dagstidningsläsningen ökar med stigande ålder. Det finns dock farhågor att detta mönster kan brytas då vane-mönstren av dagstidningsläsningen har förändrats och läsarvanorna inte är lika stabila som tidigare. Denna tendens har noterats i såväl de nordiska länderna med hög läsning som i USA, där dagstidningsläsningen traditionellt är lägre.

Filipson (1998) redovisar morgontidningsläsningen hos de allra yngsta barnen och hennes mätningar visar att läsandet ökar med åldern. Bland tre-fyra-åringar är dagstidningsläsningen av naturliga skäl låg, cirka 7 procent, medan motsvarande siffra för gruppen sju-åttaåringar är 17 procent. Jämförande siffror från mätningar under olika år med start 1984 visar på en tendens att dagstidningsläsningen minskar även bland läsarna i åldrarna tre till åtta år.

Vad vet man då om de unga läsarnas uppfattningar om vad som är nyheter och varför det överhuvudtaget kommer en tidning hem i brevlådan varje morgon? Förutom de attitydundersökningar som gjorts kring hur barn uppfattar dagstidningar har intresset för barns förhållande till nyheter som ett redskap att orientera sig och bilda sig en uppfattning om sin omvärld varit mycket svalt. Den här artikeln är ett försök att få svar på hur några barn uppfattar lokal-tidningen, nyheter generellt och värdet av att det ges ut en tidning varje dag.

Undersökningen

I Jönköping dominerar en morgontidning, Jönköpings-Posten, som har en hög hushållstäckning med 68 procent och med en upplaga på 42.000 ex (TS-boken, 1998). Utgivningen är sexdagars, det är bara på söndagar som tidningen inte kommer ut. Tidningens räckvidd beräknas uppgå till cirka 85 procent av de boende inom utgivningsområdet, som är Jönköpings kommun samt närliggande kommuner. Tidningen finns inte som en Internet-edition utan Jönköpings-Posten har enbart en Internet-sida där man som läsare kan få reda på namn och telefonnummer till olika ansvariga på tidningsföretaget. Det finns också en möjlighet att från denna sida kontakta tidningen via e-post.

Tidningen har inte heller någon speciell barnsatsning. Ungdomssidor finns för övre tonåren, men inget speciellt material för de riktigt unga läsarna. Tid-

ningen har dock varje dag födelsedagsbilder för barn mellan 1 och 12 år. Dessutom finns en speciell sportsida för de yngsta idrottsutövarna och som publiceras en gång i veckan (tis dagar).

Med så hög hushållstäckning kan man med säkerhet säga att Jönköpings-Posten är för väldigt många barn som växer upp i området, en självklarhet på frukostbordet. Men läser de yngsta den här tidningen och i så fall vad läser de? Vad har de för egna kunskaper om vad nyheter är för något och varför tidningen kommer ut? Om de själva fick välja, vad skulle de vilja läsa mer om?

Närmare 200 barn i årskurs 4 till 6 på en skola i centrala Jönköping fick svara på en enkät om hur de uppfattade sin morgontidning. Enkäten innehöll också en hel del allmänna frågor om hur de uppfattade nyheter, varför det var viktigt med massmedier osv. Många av frågorna var öppna för att barnen skulle få en chans att själva formulera sina tankar kring frågorna och inte känna sig styrda över ”rekommenderade” svarsalternativ. Enkäten delades ut i samband med ett undervisningstillfälle under november–december 1997 av den ansvarige läraren som sedan samlade in enkäterna. Bortfallet blev litet, om man bortser från att en klass i den femte årskursen inte kom med i slutredovisningen. I övrigt har de flesta barn i klasserna svarat på enkäten, endast ett fåtal barn var frånvarande vid tillfället. Enkäterna var också korrekt ifyllda och innehöll många individuella formuleringar. Sammanlagt har 161 barn deltagit i undersökningen.

Morgontidningen och de unga läsarna

Nästan alla barnen hade Jönköpings-Posten hemma. Det var endast ett par barn som inte hade någon tidning alls, och några som hade en annan dagstidning. Inte mindre än 85 procent av barnen uppgav att de läste sin lokala morgontidning. Det som lockade främst till läsning var serier, sport och TV-programmen. Hos pojkarna var sporten klart dominerande, medan denna kategori var inte lika populär hos flickorna. Nyheterna var inte speciellt prioriterade, endast åtta procent av barnen uppgav att de läste nyheter.

Det fanns också en kategori barn som uppgav att de inte läste sin lokala morgontidning. Dessa uppgick till 31 i antal och anledningar till varför tidningen inte lockade till läsning var flera. Men för knappt hälften av barnen var det helt enkelt därför att man upplevde tidningen som tråkig. Fyra barn angav att de inte hann läsa tidningen. Hos ett par barn fanns det en uttalad ovilja att läsa nyheter, medan ett annat barn pekade på att tidningen inte har en speciell barnsida.

I enkäten tillfrågades barnen om de tyckte det var kul att läsa om andra barn i tidningen. Inte mindre än tre fjärdedelar svarade ja på denna fråga, men när man studerar svaren mer i detalj så ser man en tydlig skillnad mellan pojkar och flickor samt åldern.

TABELL 1. Andel barn som anser att det är kul att läsa om andra barn i tidningen efter årskurs och kön (procent).

Årskurs	Kön	
	Pojkar	Flickor
4	74	94
5	75	91
6	49	71

N=157

Tabell 1 visar att ju yngre man är desto mer intresserad är man av att läsa om andra barn i tidningen. Dessutom visar flickorna ett högre intresse. Mellan femte och sjätte årskursen sker en större förändring i uppfattningen än mellan fjärde och femte årskurs. Detta är naturligt med tanke på att barnen i sista årskursen är på väg in i tonåren och identifierar sig mer med vuxna än med barn.

Barnen fick också ta ställning till om de ansåg att det skulle finnas en speciell nyhetssida för barn i den lokala morgontidningen. Här svarade 84 procent av barnen ja på frågan. Även en viss skillnad går att finna mellan pojkar och flickor, samt ålder. Flickorna har ett större intresse för en speciell sida än pojkarna. Men resultatet visade att pojkarna i årskurs fem avviker från de två övriga årskurserna. Här var intresset mycket stort.

TABELL 2. Andelen barn som anser att det borde finnas en speciell nyhetssida för barn i Jönköpings-Posten, fördelat efter årskurs och kön (procent).

Årskurs	Kön	
	Pojkar	Flickor
4	78	97
5	95	90
6	57	91

N=158

Tabell 2 visar att intresset sjunker något för en speciell nyhetssida för barn ju äldre man blir, men minskningen är inte lika tydlig som i föregående tabell. Pojkarna i årskurs fem avviker, vilket kanske kan förklaras med att man i årskurs 5 arbetat med nyheter i undervisningen. Även flickornas intresse ligger högt, men eftersom det inte avviker från de övriga årskurserna är det svårt att finna argument för att det beror på att det finns ett bortfall i just denna årskurs.

Dock kan uppgifterna bli något skeva beroende på att antalet enkäter är något färre i denna årskurs.

Vad är en nyhet?

Barnen fick också försöka definiera vad en nyhet är för något. Denna fråga var öppen för att barnen själva skulle formulera sin definition. De flesta (71 %) svarade att nyheter är något som händer. Men det var enbart 37 procent av dessa som också uppgav att det är något som nyligen har hänt. Några barn pekar på att nyheter är något som har hänt eller som skall hända, dvs. man lägger också in ett framtidsperspektiv på nyheter; det behöver inte ha hänt ännu. En tiondel av svaren pekar på en annan aspekt på nyhetsbegreppet: nyheter är något som man får veta och som man inte visste förut. I det här perspektivet behöver inte nyheten nödvändigtvis ha hänt nyss, utan det avgörande för nyheten är att det är något som inte har varit känt tidigare. En del barn pekar också på nyheternas karaktär. De kan vara positiva eller negativa. Följande citat visar på hur olika barnen kan förklara vad en nyhet är:

Något som har hänt ibland otäcka ibland roliga (flicka, 10 år)

Något som hänt nyligen normalt av intresse för större delen av befolkningen (pojke, 12 år)

Något som nyss har hänt som man inte visste innan (flicka, 10 år)

En nyhet är när en gubbe eller tant som pratar om vad som händer (pojke, 10 år)

Det är något nytt som har hänt i världen (pojke, 12 år)

Något som är intressant (pojke, 10 år)

Något viktigt som har hänt för inte så länge sen (flicka, 11 år)

När väl barnen definierat nyhetsbegreppet fick de svara på frågan om var nyheter kommer ifrån. Även denna fråga var öppen för att barnen själva skulle formulera sina svar och inte heller få några som helst alternativ. Vad som urskiljer sig bland svaren är att barnen uppfattat frågan på två olika sätt; antingen handlar det om nyhetens ursprung eller produktion. Ungefär hälften av barnen svarar att nyheter kommer från världen, Sverige eller andra länder. De är med andra ord helt inriktade på nyheternas ursprung. Den andra hälften uppger att nyheter kommer från reportrar, nyhetsbyråer, TV och tidningar, dvs. här handlar det uteslutande om nyhetsproduktion. Följande exempel från två tioåriga flickor visar hur olika man kan uppfatta frågan om var nyheter kommer ifrån:

En fabrik där maskiner gör tidningar

Den verkliga varden och riksdagen

Är nyheter viktigt?

Uppfattar då barnen nyheter som något viktigt? Några hade redan inledningsvis påpekat att de inte ville läsa nyheter. Men nu gällde frågan mer nyheter i allmänhet. Nästan alla barn ansåg att det är viktigt med nyheter. Inte mindre än 97 procent svarade att nyheter är viktigt men varför de tyckte det varierar något. De flesta tyckte dock att det är viktigt att veta vad som händer, ibland ur ett kunskapsperspektiv: det är viktigt att lära sig saker och hänga med i utvecklingen.

I svaren kan också urskiljas att många barn har en aktiv syn på sig själva och varför de behöver ta del av nyheter. Som t.ex. en tioårig flicka svarade:

man får reda på saker som har hänt och kanske kan hjälpa till

En annan tioårig flicka såg mer nyheterna som ett sätt att ta ställning till sitt eget agerande:

för att vi ska få veta t.ex. om det är halt på vägarna så vi inte kör för fort och slår ihjäl sig

För många barn verkar det dock som om nyheter är något som är viktigt men som samtidigt är långt borta. Nyheterna fyller därmed funktionen att tala om för oss om saker och ting som vi inte själva är med om. En elvaårig pojke uppgav följande:

Ja det är viktigt med nyheter för att man måste veta saker runt om i världen

Hans svar går igen i många enkäter; man måste veta vad som händer företrädesvis i världen. Några lägger dock till ett resonemang att nyheter händer i närheten också:

Ja för då vet man vad som händer i världen och i stan (pojke, 10 år)

Då får man veta vad som händer om kring en (pojke, 10 år)

Man vet vad som händer i världen och sen får man också veta vad det blir för väder (pojke, 10 år)

En tolvårig flicka tyckte det var svårt att svara på frågan om det är viktigt med nyheter:

Både ja och nej. När man är i vårn ålder kanske vi inte har så stor nytta av dem, men det kan ju vara bra att veta lite.

Barnen fick också i uppgift att lämna exempel på en nyhet som de hört talas om, antingen de läst om den i någon tidning eller hört/sett på radio eller TV. Tre klara nyhetskategorier uppträder bland svaren; det handlar främst om sport, brott och olyckor. Det är det som man kommer på när man ska lämna ett exempel. Svarsalternativen är mycket varierande och totalt framträder en lista på cirka 100 olika nyheter. Några nyheter är dock samma och det går att lista de mest förekommande nyheterna. När undersökningen gjordes pågick

en intensiv mediebevakning kring nya omständigheter i arbetet med att lösa mordet på statsminister Olof Palme och detta syns tydligt bland barnens exempel på nyheter. Prinsessan Dianas bortgång var också en händelse som flera barn kom att tänka på när de skulle svara. Trots att de hunnit gå drygt tre år sedan Estonia-katastrofen på Östersjön var det också en del barn som uppgav denna som nyhet. Ett par lokala nyheter var också gemensamma. Listan över de tio mest förekommande nyheterna som barnen uppgav har följande utseende:

TABELL 3. De tio mest förekommande nyheterna som uppges av barnen (antal).

1. Mordet på Olof Palme (19)
2. Prinsessan Dianas död (14)
3. Jeltsins besök i Sverige (11)
4. Estonia-katastrofen (8)
5. Moder Theresas död (5)
6. Försvunnen 6-årig flicka i Sävsjö (4)
7-10
Galna Ko-sjukan (3)
Dansbanan Fröjden i Jönköping brann ned (3)
Giftskandalen på Hallandsåsen (3)
Två pojkar dog i sopcontainer (3)

Vad som kan vara intressant att notera är att inte en enda sportnyhet kom med bland de tio mest förekommande, trots att kategorin var en av de största. Anledningen till detta är naturligtvis att barnen uppgav så många olika sporthändelser. Däremot framträder mönstret att nyheter ofta är förknippade med offentliga personer och att det är dessa som barnen kommer ihåg. Två av nyheterna handlar om andra barn som råkat illa ut. Båda dessa nyheter är från samma år som enkäten, men inget som uppmärksammades i medierna vid tillfället för undersökningen.

De individuella svaren ger många exempel på barnens egna preferenser av vilka nyheter som intresserar dem eller om de varit i närheten av nyhetens centrum. T.ex. en tioårig pojke som uppgav

att det fanns jordgubbstjuvar på Öland som sålde dom billigt i Kalmar

Flera månader har hunnit förflyta sedan händelsen som pojken kanske hört i samband med en semestervistelse på ostkusten. Troligtvis har han varit på plats när nyheten tagits upp i de lokala medierna eftersom minnet är så starkt att det blir just denna händelse som han kommer att tänka på i skrivandets stund.

En elvaårig flicka uppgav att hon tyckte nyheter om djur var intressanta och spännande:

Jag har hört på radion att det var några som hade hittat två katter som någon hade klippt av tassarna på

En annan elvaårig flicka ger ett mer allmänt exempel på en nyhet som hon tyckte var intressant:

den där om de personerna som skulle testa ett aidsvaccin var intressant

Katastrofer av olika slag har också fastnat i minnet hos många barn. En tolvårig flicka skriver följande som exempel på en nyhet:

Om det här kraschen i Ryssland med det stora planet störtade ner i ett hus

Dödsfall har ofta ett stort nyhetsvärde och en tolvårig pojke uppger kort och gott:

Olof Palmes död och Dianas död m.m.

För den specialintresserade kan även de små och kanske ganska betydelselösa nyheterna väcka intresse. Från en tolvårig pojke med intresse för ishockey kom följande exempel:

Peter Forsberg har fått en lärkaka

När barnen resonerar om nyheter i allmänna termer blir det ofta de stora nyheterna eller de som de kan relatera till sig själva, antingen genom sina intressen eller att de har varit i närheten av nyheten på något sätt.

Varför ges dagstidningen ut?

Den främsta anledningen till att den lokala morgontidningen ges ut är att man måste veta vad som händer. Det verkar som om barnens syn på tidningen är att denna har ett ansvar för att information sprids till de boende. Ett fåtal av barnen pekar på de ekonomiska aspekterna att tidningen är ett företag med syfte att tjäna pengar. Denna aspekt kommer igen lite oftare hos de äldre barnen. En tidnings syfte kan också vara att informera om TV-programmen som en tioårig flicka uppger:

För att man ska se vad det är för bra filmer på tv

Förklaringarna till varför tidningen ges ut är många och här följer ett axplock av barnens svar. Det kan vara intressant att notera att barnen många gånger har flera förklaringar och att dessa i viss mån styrs av egna intressen:

För att det är viktig information och då måste man betala (flicka, 10 år)

Därför att folk ska veta vad som händer om något blir nytt i affärer (flicka, 10 år)

*För att folk ska få veta vad som händer och för att man ska kunna skicka in sina
åsikter till insändarsidan (flicka, 10 år)*

För att människorna ska vara försiktiga (flicka, 12 år)

Så folk får veta vad som händer. Och man tjänar pengar på det (pojke, 12 år)

*Andra människor kan veta vad som har hänt och vara försiktig att inte göra samma
sak (flicka, 10 år)*

*För att man ska få veta vad som händer runt om i världen och så får man veta vad
det blir för väder så man vet vad man ska ta på sig (flicka, 12 år)*

För att man ska kunna läsa om saker som händer i staden man bor i (pojke, 12 år)

När barnen fick ge egna exempel på nyheter som de läst om i Jönköpings-
Posten blev det en hel del lokala nyheter som uppgavs. Många gånger nyheter
om ”vanliga” människor som råkat ut för något. Här gavs också en hel del
exempel på barn som varit med i nyheterna. Typiskt är att många exempel är
enskilda händelser som uppmärksammats i den lokala tidningen:

*Det var häromveckan då en äldre man hade fått hjärnblödning men de hade inte
rum till han så han fick sin säng i korridoren på Ryhov (sjukhuset) (pojke, 12 år)*

*Om ett barn som drunknade från en båt och pappan som försökte rädda henne
(pojke, 11 år)*

Om några barn som blev ihjälklända av en sopbil (pojke, 11 år)

Pojken om ramlade 8 våningar men lever fortfarande (flicka, 10 år)

Om barn i skolor som hotar lärare (pojke, 12 år)

*Att en tjuv hade gjort inbrott och blev helt grön som inte gick bort på en vecka
(flicka, 10 år)*

En tandläkare tappade ner ett instrument i en patients hals (flicka, 10 år)

*Brandmännen var i Klämmestorp (ridhus). Och tränar att ta ut hästarna (flicka,
10 år)*

Att Tre Kronor (TV-serie) börjar klockan åtta (flicka, 10 år)

*Om en man som krossat hälen, sprickor i arm och i ryggen brutit benen. ja sån
äcklig nyhet! (pojke, 10 år)*

När Skilda Världar (TV-serie) står i JP (flicka, 10 år)

Billigaste bensinen någonsin (pojke, 11 år)

Drygt en fjärdedel av barnen besvarade frågan om vad de ville läsa mer om i
sin lokala morgontidning. Av dessa barn ville knappt hälften läsa mer om sport.
Bland de övriga barnens svar finns många variationer. Sex flickor uppgav att
de ville läsa mer om djur, en pojke i årskurs 5 ville läsa mer om bilar och mo-
torer. En flicka i årskurs 4 uppgav att hon ville läsa mer om rymden.

Sammanfattning

Barnen i den här undersökningen bor i en stad med en lokaltidning som har en bred kontaktyta med invånarna, vilket kan utläsas av tidningens hushållstäckning. Det är också en grupp barn där nästan alla växer upp med den lokala morgontidningen. Och de uppger att de läser tidningen. Men vi vet inte riktigt hur. Handlar det om en snabb blick på förstasidans rubriker och bilder? Eller börjar de bakvänt och läser TV-program, serie och sporten och struntar i resten. De uppger ju själva att det är just dessa tre områden som de läser i tidningen.

Men oavsett om det är så, pekar barnens svar på flera intressanta aspekter som bör studeras mer ingående och mer generellt. Tidningen sågs som en informationsbärande funktion i samhället. Att sprida information, framförallt nyheter, var en klart dominerande anledning till varför tidningen gavs ut. Att det handlar om att tjäna pengar var inte lika viktigt. Hur skapas den bilden av tidningens demokratiska värde i en så ung grupp av människor?

Nyheter var ett begrepp som uppfattades som något abstrakt. Viktiga och från världen. Det var dock inte svårt att lämna konkreta exempel på nyheter, antingen det handlade om nyheter från världen eller från det lokala samhället. På något sätt verkar det också som om barnen satte individer i centrum när de skulle ge exempel på nyheter. Detta kan vara en följd av den personifierade nyhetsvärderingen som råder. Att följa upp händelser och beslut utifrån en journalistisk vinkling som fokuserar på individen.

Det massmediala samhälle som barn växer upp i blir allt mer komplext och valmöjligheterna ökar hela tiden. Den selektiva mediekonsumtionen kan ses som en nödvändighet men också ett hot. Dagstidningens demokratiska värde kan tänkas bli allt viktigare, oavsett om vi pratar om papperstidningar eller elektroniska dagstidningar på Internet. Morgontidningens roll för de yngsta läsarna torde därför vara extra intressant att studera. Nya satsningar och strategier för att locka denna målgrupp är viktiga att studera även om det är omöjligt att uttala sig om långsiktiga effekter.

I det här sammanhanget får man inte glömma skolans roll. Mediekompetens är ett nyckelbegrepp i främjandet av en utveckling där medierna fortfarande kommer att ha ett demokratiskt värde och där inte selektiviteten skapar informationsklyftor i samhället.

Att inte dagstidningar och barn varit föremål för forskningen i så hög utsträckning är inte så märkligt. Trots allt ses tidningen som ett vuxenmedium och de satsningar som görs har åtminstone hittills haft som syfte att skapa långsiktiga effekter för tidningsläsning i vuxen ålder.

Barnen i den här undersökningen var inte speciellt kritiska till sin morgontidning men deras önskemål om mer material som riktar sig till dem som konsumenter torde ingen missta sig på. För de flesta var det kul att läsa om andra barn, eller åtminstone engagerande eftersom många av barnen gav exempel på nyheter där andra barn förekommit. Hur hemska dessa nyheter än

var. Intresset för en egen nyhetssida var också stort. Här vore det oerhört intressant att gå vidare och få fördjupad kunskap om vad en sådan sida skall innehålla och om det fortfarande är den traditionella nyhetsvärderingen som gäller eller om det är någon annan form av journalistik som efterfrågas av de unga läsarna och den grupp som kommer att utgöra morgondagens vuxna tidningsläsare.

Referenser

- Heath, S.B & DeWitt, S. (1994) *Truths to Tell. Youth and Newspaper Reading*, Stanford University.
- Filipsson, L. (1998) Småbarnen och medierna. Ökat tittande och minskat läsande. I *MedieNotiser* Nr 2: *Barn och ungdomar i det nya medielandskapet*, NORDICOM-Sverige, Göteborgs universitet.
- Snell, P. (1994) Dagens avis – morgondagens opplag. De unga och dagstidningen. Papper till den 11. Nordiske opplagskonferanse, Oslo.
- TS-boken 1998 Tidningsstatistik AB.